

Satışlarda kurallara uymayanlara cezalar artırıldı

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'e göre kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezaların artırıldığını belirterek, "Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek hayvanlar olmalıdır" dedi.

► DİYANET İşleri Başkanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanan 2021 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'in ardından açıklamada bulunan TÜDKİYEB Genel Başkanı Nihat Çelik, tebliğe göre kurban satış yerlerinin İstanbul'da 15 gün önceden, diğer illerde ise bir ay önceden hazır hale getirileceğini ve bu tarihten önce kurbanlık hayvanların satış yerlerine girişine izin verilmeyeceğini bildirdi. Kurban satış yerlerinde korona virüs tedbirlerinin arttırıldığını söyleyen Çelik, "Kurban satış yerlerinde mesafenin bir buçuk metreden iki metreye çıkarıldığını ifade ederek, "Covid-19 tedbirleri kapsamında ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği bulundurulacak" ifadelerini kullandı.

"KÜPESİZ HAYVANLARIN

SEVKLERİNE İZİN VERİLMEYECEK"

Kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini vurgulayan Çelik, "Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına kaydedilmemiş, yanlarında pasaportları veya nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek" dedi. /İHA

5-6 MİLYON KESİME HAZIR KURBANLIK VAR

Kurbanlık fiyatı küçükbaşta 1600 büyükbaşta 10 bin liradan başlıyor

ÖMER GÖREN / İSTANBUL

Kurban Bayramı'na kısa bir süre kala, Türkiye'nin birçok bölgesinde yetiştirilen kurbanlık hayvanlar, il ve ilçelerdeki satış noktalarına gelmeye başladı. Geçen yıl, küçükbaşların bin 200- 2 bin 500, büyükbaşların 5-30 bin lira arasında satıldığına vurgu yapan yetkililer, bu yıl küçükbaşın bin 600-3500, büyükbaşın 10 bin-30 bin civarında satılacağını, canlı baskül fiyatının ise koyunda 35, danada 30 lira bandında olacağını belirtiyorlar. Özellikle geçen yıla oranla küçükbaş hayvan satışlarında artış beklediklerini ifade eden, Türkiye Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Nihat Çelik, "2019 da 4 milyon, 2020 de 4,5 milyon hayvan stokumuz vardı. 2021 de ise 5-6 milyon kesime hazır hayvanımız mevcut. Sektör olarak, 4 milyon ve üstü küçükbaşın kurban edilmesini bekliyoruz. Bu sayı yukarıdır, aşağı değil. Satış fiyatları da, önümüzdeki hafta sonuna kadar daha netleşir" dedi.

Diyaret'esert tepki

Geçen hafta, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın vekâlet yoluyla kurban kesim bedelinin, yurt içi bin 125, yurt dışı 925 lira olarak belirlendiği açıklamasına yetiştiriciler adına sert tepki gösteren Çelik, "Bir hayvanın piyasası ve girdi maliyetleri belli. Masraflar ağır. Diyanet yetmiyormuş gibi, Kızılay'ın da belirlediği taban fiyat bin 50 lira. Bunlar aynı tas aynı hamam. Vekâlet yoluyla belirlenen rakam ile koyun almak mümkün değil. Bize göre amaç kurban kesmek değil, bazı vakıflara para toplamak" diye konuştu.

Kasap kesim ücreti değişmedi

Geçen yıl 3-3,5 milyon küçükbaş, 900 bin civarında da büyükbaş hayvanın satıldığı altını çizen Türkiye Kasaplar Federasyonu Başkanı Fazlı Yalçındağ kurbanlık kesim ücretlerinin küçükbaşta 100, büyükbaşta da 250 lira civarında olacağını söyledi.

Nihat ÇELİK

Başkan Çelik: Kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezalar artırıldı

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'e göre kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezaların artırdığını belirterek, "Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek hayvanlar olmalıdır" dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanan 2021 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'in ardından açıklamada bulunan TÜDKİYEB Genel Başkanı Nihat Çelik, tebliğe göre kurban satış yerlerinin İstanbul'da 15 gün önceden, diğer illerde ise bir ay önceden hazır hale getirileceğini ve bu tarihten önce kurbanlık hayvanların satış yerlerine girişine izin verilmeyeceğini bildirdi. Kurban satış yerlerinde korona virüs tedbirlerinin artırdığını söyleyen Çelik, "Kurban satış yerlerinde mesafenin bir buçuk metreden iki metreye çıkarıl-

dığını ifade ederek, "Covid-19 tedbirleri kapsamında ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği bulundurulacak" ifadelerini kullandı.

Kurban olarak kesilecek hayvanlar koyun, keçi, sığır, manda ve deve olacak, bunların dışındaki hayvanlar kesilemeyecek. Kurban olabilmesi için kurbanlık hayvanın; deve için 5, sığır ve manda için 2, koyun ve keçi için ise 1 yaşını doldurması gerekecek, ancak koyun semizlik ve gösteriş olarak bir yaşındakilerle aynı olursa altı ayını tamamladıktan sonra da kurban edilebilecek. Kurban edilecek hayvanın dini açıdan kurban olmaya engel bir kusurunun olmaması; sağlıklı, organları tam ve besili olması gerekecek. Koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvanların her biri yalnız bir kişi adına, deve ve sığır gibi büyükbaş hayvanlar ise bir kişiden yedi kişiye kadar kurban edilebilecek. İHA

TÜDKİYEB Genel Başkanı Çelik, kurbanlıkların TÜRKVET'e kayıtlı hayvanlardan seçilmesini istedi **Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, bu yıl satın alınacak kurbanlıkların Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen koruyucu aşıları yapılmış ve TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi gerektiğini belirtti.**

TÜDKİYEB Genel Başkanı **Nihat Çelik**, yazılı açıklamasında, yaklaşan Kurban Bayramı'na yönelik tedbirlerin belirlendiğini anımsattı.

Kurban satış yerlerinde yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında mesafenin 1,5 metreden 2 metreye çıkarıldığına dikkati çeken Çelik, "Ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği bulundurulacak." ifadesini kullandı.

Çelik, satın alınacak kurbanlıkların Bakanlıkça belirlenen koruyucu aşılarının yapılmış ve TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi, gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvan-

ların kurban olarak kesilmesinin önlenmesi, kurbanlıklarda erkek olanların tercih edilmesi gerektiğini vurguladı.

Kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner

sağlık raporu düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini bildiren Çelik, "Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, yanlarında pasaportları veya nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek." değerlendirmesinde bulundu.

Çelik, kurbanlık hayvan nakillerinde hayvan refahına uygun hareket edilmesi gerektiğini ve kurallara uymayanlara uygulanacak cezaların artırıldığını belirtti.

Umuma açık ve kurban satışıyla kesimine uygun olmayan yerlerde bu tür faaliyetlerde bulunanlarla kesime uygun alanlarda

gerekli önlemleri almayanlara 1000 lira idari para cezası uygulanacağını altını çizen Çelik, şunları kaydetti:

"Cadde, sokak ve park gibi kamusal alanlarda kurbanlık hayvan kesimleri yapılamayacak. Kesim yerleri, resmi ve belediye veteriner hekimleri, belediye zabıta ekipleri ile din görevlileri iş birliğinde etkin olarak denetlenip, kontrol edilecek. Bu alanları kurban kesim yeri olarak kullananlarla kurban kesiminden sonra kan, atık ve iç organları sokak, cadde ve parklarda bırakanlara, yetkili birimlerce gerekli yasal yaptırımlar uygulanacak. Tüm yetiştiricilerimizin kurallara riayet etmesini tavsiye ediyorum, bol kazançlar diliyorum."

2021 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ Yayımlandı

“Küpesiz hayvanların sevklerine izin verilmeyecek”

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Resmi Gazete'nin 19.06.2021 tarihli ve 31516 sayılı nüshasında yayımlanan 2021 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'e göre kurban satış yerlerinin İstanbul'da 15 gün önceden, diğer illerde ise bir ay önceden hazır hale getirileceğini ve bu tarihten önce kurbanlık hayvanların satış yerlerine girişine izin verilmeyeceğini bildirdi.

Çelik, kurban satış yerlerinde mesafenin bir buçuk metreden iki metreye çıkarıldığını ifade ederek, “Covid-19 tedbirleri kapsamında ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği bulundurulacak” dedi.

Satış ve kesim yerlerinin girişinde HES kodu sorgulamasının da yapılabacağına dikkati çeken Çelik, ateşi 38 derecenin üzerinde olanların satış ve kesim yerlerine giremeyeceğini, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da pazarlık yaparken tokalaşma olmayacağını söyledi.

Hayvan satış alanlarında müşteri ve satıcı beraber olacak şekilde 8 metre-kareye bir kişinin girmesinin sağlanacağını vurgulayan Çelik, vatandaşların uzun süre kalmaması konusunda uyarılacağını da aktardı.

Çelik, şunları kaydetti:

“Tebliğe göre hayvan satış alanında yoğunluğu ve kalabalığı önlemek amacıyla hayvan satış üniteleri oluşturulacak, üniteler arası mesafe en az 2 metre olacaktır.

Tebliğ'e göre illerde vali veya görevlendireceği bir vali yardımcısı, illerde ise kaymakam başkanlığında, müftülük, il veya ilçe sağlık müdürlüğü, il veya ilçe tarım ve orman müdürlüğü, çevre ve şehircilik il müdürlüğü, belediye ve Türkiye Diyanet Vakfı temsilcisinden oluşan Kurban Hizmetleri Komisyonu kurulacak.

Kurban satış ve kesim yerlerinin girişlerine, oluşturulan komisyonlarca değerlendirildikten sonra uygunluk belgesi verilecek, şartlara uymayan yerlere “Standartlara uygun Değildir” yazısı asılacak. Kurban Bayramı'nın birinci gününe kadar şartlarını düzelterek puanını 60'ın üzerine çıkarmayan yerlere komisyonlarca belirlenen ceza işlem uygulanacak.

Şehirlerde ihtiyacı karşılayacak sayıda ve kapasitede kurban satış ve kesim yerleri ile adaklık kesim yerleri tesis edilecek. Halk eğitim merkezlerinde 20 saatlik “Kurban Kesim Elemanı” kursu düzenlenecek.

Kurban olması dinen sakıncalı olan hayvanlar kurban satış yerlerine getirilmeyecek, kurban satış yerlerinde her satıcıdan hayvanların kurban olmaya uygun olduğuna dair taahhütname alınacak, yapılan dene-

- ▶ “Kurallara uymayanlara cezalar artırıldı”
- ▶ “Yetiştiricilerimize tüm kurallara uymalarını tavsiye ediyoruz”
- ▶ “Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek hayvanlar olmalıdır”

Nihat ÇELİK

timlerde uygun olmayan hayvanların satış yerine getirildiğinin anlaşılması durumunda (X) işaretliyle işaretlenerek vatandaşlar uyarılacak.

Kurban olarak kesilecek hayvanlar koyun, keçi, sığır, manda ve deve olacak, bunların dışındaki hayvanlar kesilmeyecek. Kurban olabilmesi için kurbanlık hayvanın; deve için 5, sığır ve manda için 2, koyun ve keçi için ise 1 yaşını doldurması gerekecek, ancak koyun semizlik ve gösteriş olarak bir yaşındakilerle aynı olursa altı ayını tamamladıktan sonra da kurban edilebilecek. Kurban edilecek hayvanın dini açıdan kurban olmaya engel bir kusurunun olmaması; sağlıklı, organları tam ve besili olması gerekecek. Koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvanların her biri yalnız bir kişi adına, deve ve sığır gibi büyükbaş hayvanlar ise bir kişiden yedi kişiye kadar kurban edilebilecek.”

“GEBE VE DAMIZLIK DEĞERİ YÜKSEK DİŞİ HAYVANLAR KESİLMEMELİ, KURBANLIKLARDA TERCİH ERKEK HAYVANLAR OLMALIDIR”

Çelik vatandaşlara ayrıca, kurban olarak satın alınacak hayvanların Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen koruyucu aşıları yapılmış ve TÜRKVET kayıt sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi, gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanların kurban olarak kesilmesinin önlenmesi, kurban edilmesi uygun olan hayvanların öncelikle erkek olanların tercih edilmesi gerekliliğini hatırlattı.

“KÜPESİZ HAYVANLARIN SEVKLERİNE İZİN VERİLMEMEYİ”

Genel Başkan Çelik, kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini vurgulayarak, “Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına kaydedilmemiş, yanlarında pasaportları veya nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek” diye konuştu.

“KURALLARA UYMAYANLARA CEZALAR ARTIRILDI”

Kurbanlık hayvan nakillerinde hayvan

refahına uygun hareket edilmesi gerektiğini ve kurallara uymayanlara uygulanacak cezaların artırıldığını bildiren Çelik, “Hayvanları Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, hayvanların kesilmesi, dini kuralların gerektirdiği özel koşullar dikkate alınarak, hayvanı korkutmadan, ürkütmeden, en az acı verecek şekilde, hijyenik kurallara uyularak ve usulüne uygun olarak bir anda yapılacak. Hayvanların kesiminin ehliyetli kişilerce yapılması sağlanacak. Bu hükümlere aykırı hareket edenlere aynı kanununun 28. maddesinin (i) bendine göre hayvan başına 2 bin 75 lira idari para cezası uygulanacak” şeklinde konuştu.

Çelik, açıklamasını şöyle sürdürdü: “Park, bahçe, cadde, sokak, bina önleri, meydan gibi umuma açık ve kurban satış ile kesimine uygun olmayan yerlerde bu tür faaliyetlerde bulunanlar ile kesime uygun alanlarda gerekli önlemleri almayanlara Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi gereğince bin lira idari para cezası uygulanacak.

Kurban kesim yerlerinde gerekli yasaklara uymayan ve önem almadan kurban atıklarını toprağa veren tesislere, Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi gereğince; toplu kesimler için 96 bin 561 lira, bu fiilin konutlarda işlenmesi halinde 2 bin 399 lira idari para cezası Çevre Kanunu'nun 24 üncü maddesi kapsamında uygulanacak.

Cadde, sokak ve park gibi kamusal alanlarda kurbanlık hayvan kesimleri yapılamayacak. Kesim yerleri, resmi ve belediye veteriner hekimleri, belediye zabıta ekipleri ile din görevlileri iş birliğinde etkin olarak denetlenip kontrol edilecek. Bu alanları kurban kesim yeri olarak kullananlar ile kurban kesiminden sonra kan, atık ve iç organları sokak, cadde ve parklarda bırakanlara, yetkili birimlerce gerekli yasal yaptırımlar uygulanacak.”

“YETİŞTİRİCİLERİMİZE TÜM KURALLARA UYMALARINI TAVSİYE EDİYORUZ”

Çelik, son olarak “Tüm yetiştiricilerimizin kurallara riayet etmesini tavsiye ediyorum, bol kazançlar diliyorum” şeklinde konuştu.

TÜRKVET'e kayıtlı hayvanları seçin!

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, bu yıl satın alınacak kurbanlıkların Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen koruyucu aşıları yapılmış ve TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi gerektiğini belirtti. Çelik, gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanların kurban olarak kesilmesinin önlenmesi gerektiğini vurguladı.

Çelik, kurbanlık hayvan nakillerinde hayvan refahına uygun hareket edilmesi gerektiğini ve kurallara uymayanlara uygulanacak cezaların artırıldığını belirtti. Umuma açık ve kurban satışıyla kesimine uygun olmayan yerlerde bu tür faaliyetlerde bulunanlarla kesime uygun alanlarda gerekli önlemleri almayanlara 1000 lira idari para cezası uygulanacağını altını çizen Çelik, "Cadde, sokak ve park gibi

kamusal alanlarda kurbanlık hayvan kesimleri yapılamayacak. Kesim yerleri, resmi ve belediye veteriner hekimleri, belediye zabıta ekipleri ile din görevlileri iş birliğinde etkin olarak denetlenip, kontrol edilecek. Bu alanları kurban kesim yeri olarak kullananlarla kurban kesiminden sonra kan, atık ve iç organları sokak, cadde ve parklarda bırakanlara gerekli yasal yaptırımlar uygulanacak" dedi.

KURBAN BAYRAMI YAKLAŞIYOR HAZIRLIKLAR SÜRÜYOR

Kurbanlıkları kayıtlı hayvanlardan seçin!

TÜDKİYEB Genel Başkanı Çelik, "Kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezalar artırıldı. Gebe ve **damızlık** değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek hayvanlar olmalıdır" dedi.

Türkiye **Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB)** Genel Başkanı **Nihat Çelik**, bu yıl satın alınacak kurbanlıkların Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen koruyucu aşıları yapılmış ve TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi gerektiğini belirtti. Çelik, yaklaşan Kurban Bayramı'na yönelik tedbirlerin belirlendiğini anımsattı.

Kurban satış yerlerinde yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında mesafenin 1,5 metreden 2 metreye çıkarıldığına dikkati çeken Çelik, "Ayrıca ağzı ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği kullanılacak." ifadesini kullandı.

"GEBE VE DAMIZLIK DEĞERİ YÜKSEK DİŞİ HAYVANLAR KESİLMEMELİ"

Çelik, satın alınacak kurbanlıkların Bakanlıkça belirlenen koruyucu aşılarının yapılmış ve TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi, gebe ve **damızlık** değeri yüksek dişi hayvanların kurban olarak kesilmesinin önlenmesi, kurbanlıklarda erkek olanların tercih edilmesi gerektiğini vurguladı. Kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini bildiren Çelik, "Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına kaydedilmemiş, yanlarında pasaportları veya nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek." değerlendirmesinde bulundu.

CEZALAR ARTIRILDI

Çelik, kurbanlık hayvan nakillerinde hayvan refahına uygun hareket edilmesi gerektiğini ve kurallara uymayanlara uygulanacak cezaların artırıldığını belirtti.

Umuma açık ve kurban satışıyla kesimine uygun olmayan yerlerde bu tür faaliyetlerde bulunanlarla kesime uygun alanlarda gerekli önlemleri almayanlara 1000 lira idari para cezası uygulanacağını altını çizen Çelik, şunları kaydetti: "Cadde, sokak ve park gibi kamusal alanlarda kurbanlık hayvan kesimleri yapılamayacak. Kesim yerleri, resmi ve belediye veteriner hekimleri, belediye zabıta ekipleri ile din görevlileri iş birliğinde etkin olarak denet-

lenip, kontrol edilecek. Bu alanları kurban kesim yeri olarak kullananlarla kurban kesiminden sonra kan, atık ve iç organları sokak, cadde ve parklarda bırakanlara, yetkili birimlerce gerekli yasal yaptırımlar uygulanacak. Tüm yetiştiricilerimizin kurallara riayet etmesini tavsiye ediyorum, bol kazançlar diliyorum." (AA)

BİN LİRA CEZA UYGULANACAK

Türkiye Daruzluk Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkezi Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, kurban satış yerlerinde Covid-19 önlemleri kapsamında mesafenin 1,5 metreden 2 metreye çıkarıldığını ifade etti. Satın alınacak kurbanlıkların Bakanlıkça belirlenen koruyucu aşılarının yapılmış olması gerektiğine işaret eden Çelik, "Kurbanlıklar, TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmeli, gebe ve **daruzluk** değeri yüksek dişi hayvanların kesilmesi önlenmeli, kurbanlıklarda erkek olanlar tercih edilmeli" dedi. Kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner sağlık ra-

poru düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini belirten Çelik, "Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına kaydedilmemiş, yanlarında pasaportları veya nakli belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek" diye konuştu. Çelik, umuma açık ve kurban satışıyla kesimine uygun olmayan yerlerde bu tür faaliyetlerde bulunanlar ile kesime uygun alanlarda gerekli önlemleri almayanlara 1000 lira idari para cezası uygulanacağını dile getirdi.

"Kurallara uymayanlara cezalar artırıldı"

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Merkez Birliği (TÜDKİ-YEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'e göre kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezaların artırıldığını belirterek, "Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek hayvanlar olmalıdır" dedi. ► 4'te

"Kurallara uymayanlara cezalar artırıldı"

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Merkez Birliği (TÜDKİYE) Genel Başkanı Nihat Çelik, Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'e göre kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezaların artırıldığını belirterek, "Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklar da tercih erkek hayvanlar olmalıdır" dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanan 2021 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'in ardından açıklamada bulunan TÜDKİYE Genel Başkanı Nihat Çelik, tebliğe göre kurban satış yerlerinin İstanbul'da 15 gün önceden, diğer illerde ise bir ay önceden hazır hale getirileceğini ve bu tarihten önce kurbanlık hayvanların satış yerlerine girişine izin verilmeyeceğini bildirdi. Kurban satış yerlerinde korona virüs tedbirlerinin artırıldığını söyleyen Çelik, "Kurban satış yerlerinde mesafenin bir buçuk metreden iki metreye çıkarıldığını ifade ederek, "Covid-19 tedbirleri kapsamında ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği bulundurulacak" ifadelerini kullandı.

Satış ve kesim yerlerinin girişinde HES kodu sorgulamasının da yapılacağına dikkati çeken Çelik, ateşi 38 derecenin üzerinde olanların satış ve kesim yerlerine giremeyeceğini, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da pazarlık yaparken tokalaşma olmayacağını belirtti. Hayvan satış alanlarında müşteri ve satıcı beraber olacak şekilde 8 metrekareye bir kişinin girmesinin sağlanacağını vurgulayan Çelik, vatandaşların uzun süre kalmaması konusunda uyarılacağını da aktardı. Tebliğe göre uyulması gereken kuralları sıralayan Çelik, şunları kaydetti:

"İllerde vali veya görevlendireceği bir vali yardımcısı, ilçelerde ise kaymakam başkanlığında, müftülük, il veya ilçe sağlık müdürlüğü, il veya ilçe tarım ve orman müdürlüğü, çevre ve şehircilik il müdürlüğü, belediye ve Türkiye Diyanet Vakfı temsilcisinden oluşan Kurban Hizmetleri Komisyonu kurulacak. Kurban

satış ve kesim yerlerinin girişlerine, oluşturulan komisyonlarca değerlendirildikten sonra uygunluk belgesi verilecek, şartlara uymayan yerlere 'Standartlara uygun Değildir' yazısı asılacak. Kurban Bayramı'nın birinci gününe kadar şartlarını düzelterek puanını 60'ın üzerine çıkarmayan yerlere komisyonlarca belirlenen ceza işlem uygulanacak. Şehirlerde ihtiyacı karşılayacak sayıda ve kapasitede kurban satış ve kesim yerleri ile adaklık kesim yerleri tesis edilecek. Halk eğitim merkezlerinde 20 saatlik 'Kurban Kesim Elemanı' kursu düzenlenecek. Kurban olması dinen sakıncalı olan hayvanlar kurban satış yerlerine getirilemeyecek, kurban satış yerlerinde her satıcıdan hayvanların kurban olmaya uygun olduğuna dair taahhütname alınacak, yapılan denetimlerde uygun olmayan hayvanların satış yerine getirildiğinin anlaşılması durumunda (X) işaretiyle işaretlenerek vatandaşlar uyarılacak.

Kurban olarak kesilecek hayvanlar koyun, keçi, sığır, manda ve deve olacak, bunların dışındaki hayvanlar kesilemeyecek. Kurban olabilmesi için kurbanlık hayvanın; deve için 5, sığır ve manda için 2, koyun ve keçi için ise 1 yaşını doldurması gerekecek, ancak koyun semizlik ve gösteriş olarak bir yaşındakilerle aynı olursa altı ayını tamamladıktan sonra da

kurban edilebilecek. Kurban edilecek hayvanın dini açıdan kurban olmaya engel bir kusurunun olmaması; sağlıklı, organları tam ve besili olması gerekecek. Koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvanların her biri yalnız bir kişi adına, deve ve sığır gibi büyükbaş hayvanlar ise bir kişiden yedi kişiye kadar kurban edilebilecek."

"GEBE VE DAMIZLIK DEĞERİ YÜKSEK DİŞİ HAYVANLAR KESİLMEMELİ, KURBANLIKLARDA TERCİH ERKEK HAYVANLAR OLMALI"

Çelik, vatandaşlara ayrıca kurban olarak satın alınacak hayvanların Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen koruyucu aşıları yapılmış ve TÜRKVET kayıt sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi, gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanların kurban olarak kesilmesinin önlenmesi, kurban edilmesi uygun olan hayvanların öncelikle erkek olanların tercih edilmesi gerekliliğini hatırlattı.

"KÜPESİZ HAYVANLARIN SEVKLERİNE İZİN VERİLMEYECEK"

Kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini vurgulayan Çelik, "Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına kay-

dedilmemiş, yanlarında pasaportları veya nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek" dedi.

"KURALLARA UYMAYANLARA CEZALAR ARTIRILDI"

Kurbanlık hayvan nakillerinde hayvan refahına uygun hareket edilmesi gerektiğini ve kurallara uymayanlara uygulanacak cezaların artırıldığını bildiren Çelik, "Hayvanları Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, hayvanların kesilmesi, dini kuralların gerektirdiği özel koşullar dikkate alınarak, hayvanı korkutmadan, ürkütmeden, en az acı verecek şekilde, hijyenik kurallara uyularak ve usulüne uygun olarak bir anda yapılacak. Hayvanların kesiminin ehliyetli kişilerce yapılması sağlanacak. Bu hükümlere aykırı hareket edenlere aynı kanunun 28. maddesinin I bendine göre hayvan başına 2 bin 75 lira idari para cezası uygulanacak" açıklamasında bulundu.

CADDE, SOKAK VE PARK GİBİ KAMUSAL ALANLARDA KURBANLIK HAYVAN KESİMLERİ YAPILAMAYACAK

Park, bahçe, cadde, sokak, bina önleri, meydan gibi umuma açık ve kurban satış ile kesimine uygun olmayan yerlerde kesim yapanlara bin lira ceza uygulanacağını söyleyen Çelik, şöyle devam etti:

"Kurban kesim yerlerinde gerekli yasaklara uymayan ve önlem almadan kurban atıklarını toprağa veren tesislere, Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi gereğince toplu kesimler için 96 bin 561 lira, bu fiilin konutlarda işlenmesi halinde 2 bin 399 lira idari para cezası Çevre Kanunu'nun 24'üncü maddesi kapsamında uygulanacak. Cadde, sokak ve park gibi kamusal alanlarda kurbanlık hayvan kesimleri yapılamayacak. Kesim yerleri, resmi ve belediye veteriner hekimleri, belediye zabıta ekipleri ile din görevlileri iş birliğinde etkin olarak denetlenip kontrol edilecek. Bu alanları kurban kesim yeri olarak kullananlar ile kurban kesiminden sonra kan, atık ve iç organları sokak, cadde ve parklarda bırakanlara, yetkili birimlerce gerekli yasal yaptırımlar uygulanacak." (İHA)

Türkiye **Damızlık**

Koyun Keçi Merkez Birliği

(TÜDKİYEB) Genel Başkanı

Nihat Çelik, Diyanet

İşleri Başkanlığı tarafından

Resmi Gazete'nin

19.06.2021 tarihli ve

31516 sayılı nüshasında

yayımlanan 2021 Yılı Kur-

ban Hizmetlerinin Uygula-

nanmasına Dair Tebliğ'e

göre kurban satış yerlerinin İstanbul'da 15

gün önceden, diğer illerde ise bir ay önce-

den hazır hale getirileceğini ve bu tarihten

önce kurbanlık hayvanların satış yerlerine

girişine izin verilmeyeceğini bildirdi.

Çelik, "Kurban satış yerlerinde mesafe-
nin bir buçuk metreden iki metreye çıkarıldı-
ğını ifade ederek, "Covid-19 tedbirleri kapsa-
mında ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekil-
de maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve
çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği
bulundurulacak" dedi.

Satış ve kesim yerlerinin girişinde HES
kodu sorgulamasının da yapılacağına dikkati
çeken Çelik, ateşi 38 derecenin üzerinde olanlar-
ın satış ve kesim yerlerine giremeyeceğini,
geçen yıl olduğu gibi bu yıl da pazarlık yaparken
tokalaşma olmayacağını söyledi.

Hayvan satış alanlarında müşteri ve satıcı
beraber olacak şekilde 8 metrekaareye bir kişinin
girmesinin sağlanacağını vurgulayan Çelik,
vatandaşların uzun süre kalmaması konusunda
uyarılacağını da aktardı.

Çelik, şunları kaydetti:

"Tebliğe göre hayvan satış alanında yoğun-
luğu ve kalabalığı önlemek amacıyla hayvan
satış üniteleri oluşturulacak, üniteler arası
mesafe en az 2 metre olacaktır.

"Tebliğ'e göre illerde vali veya görevlendire-
ceği bir vali yardımcısı, ilçelerde ise kaymakam
başkanlığında, müftülük, il veya ilçe sağlık
müdürlüğü, il veya ilçe tarım ve orman müdürlüğü,
çevre ve şehircilik il müdürlüğü, belediye ve
Türkiye Diyanet Vakfı temsilcisinden oluşan Kur-
ban Hizmetleri Komisyonu kurulacak.

Kurban satış ve kesim yerlerinin girişlerine,
oluşturulan komisyonlarca değerlendirildikten
sonra uygunluk belgesi verilecek, şartlara uyma-
yan yerlere "Standartlara uygun Değildir" yazısı
asılacak. Kurban Bayramı'nın birinci gününe
kadar şartlarını düzelterek puanını 60'ın üzerine
çıkarmayan yerlere komisyonlarca belirlenen
ceza işlemi uygulanacak.

Şehirlerde ihtiyacı karşılayacak sayıda ve
kapasitede kurban satış ve kesim yerleri ile
adaklık kesim yerleri tesis edilecek. Halk eğitim
merkezlerinde 20 saatlik "Kurban Kesim Eleman-
na" kursu düzenlenecek.

Kurban olması dinen sakıncalı olan hayvan-
lar kurban satış yerlerine getirilemeyecek, kur-
ban satış yerlerinde her satıcıdan hayvanların
kurban olmaya uygun olduğuna dair taahhütna-
me alınacak, yapılan denetimlerde uygun olma-
yan hayvanların satış yerine getirildiğinin anlaşıl-
ması durumunda (X) işaretiyle işaretlenerek
vatandaşlar uyarılacak"

Kurban olarak kesilecek hayvanlar **koyun**,
keçi, siğir, manda ve deve olacak, bunların
dışındaki hayvanlar kesilemeyecek. Kurban ola-
bilmesi için kurbanlık hayvanın; deve için 5, siğir
ve manda için 2, **koyun** ve **keçi** için ise 1 yaşını
doldurması gerekecek, ancak **koyun** semizlik ve
gösteriş olarak bir yaşındakilerle aynı olursa altı
ayını tamamladıktan sonra da kurban edilebile-
cek. Kurban edilecek hayvanın dini açıdan kur-
ban olmaya engel bir kusurunun olmaması; sağ-
lıklı, organları tam ve besili olması gerekecek.
Koyun ve **keçi** gibi **küçükbaş hayvanların** her biri
yalnız bir kişi adına, deve ve siğir gibi büyükbaş
hayvanlar ise bir kişiden yedi kişiye kadar kurban
edilebilecek"

**-Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hay-
vanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek
hayvanlar olmalıdır**

Çelik vatandaşlara ayrıca, kurban olarak
satın alınacak hayvanların Tarım ve Orman
Bakanlığına belirlenen koruyucu aşılama yapılmış

2021 Yılı Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ Yayımlandı

"Küpesiz hayvanların sevklerine izin verilmeyecek"

ve TÜRKVET kayıt sisteminde kayıtlı hayvanlar-
dan seçilmesi, gebe ve **damızlık** değeri yüksek
dişi hayvanların kurban olarak kesilmesinin
önlenmesi, kurban edilmesi uygun olan hayvan-
ların öncelikle erkek olanların tercih edilmesi
gerekliğini hatırlattı.

"Küpesiz hayvanların sevklerine izin verilmeyecek"

Genel Başkan Çelik, kurbanlık olarak sevk
edilecek hayvanlar için veteriner sağlık raporu
düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının
TÜRKVET'ten kontrol edileceğini vurgulayarak, "
Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum gös-
termiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına
kaydedilmemiş, yanlarında pasaportları veya
nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevk-
lerine izin verilmeyecek" dedi.

"Kurallara uymayanlara cezalar artırdı"

Kurbanlık hayvan nakillerinde hayvan refaha-
na uygun hareket edilmesi gerektiğini ve kuralla-
ra uymayanlara uygulanacak cezaların artırıldığı-
nı bildiren Çelik, Hayvanları Koruma Kanunu'nun
12'nci maddesine göre, hayvanların kesilmesi,
dini kuralları gerektirdiği özel koşullar dikkate
alınarak, hayvanı korkutmadan, ürkütmeden, en
az acı verecek şekilde, hijyenik kurallara uyula-
rak ve usulüne uygun olarak bir anda yapılacaktır.
Hayvanların kesiminin ehliyetli kişilerce yapılması
sağlanacaktır. Bu hükümlere aykırı hareket eden-
lere aynı kanunun 28. maddesinin (i) bendine
göre hayvan başına 2 bin 75 lira idari para
cezası uygulanacaktır" şeklinde konuştu.

Çelik, açıklamasını şöyle sürdürdü:

"Park, bahçe, cadde, sokak, bina önleri,
meydan gibi umuma açık ve kurban satış ile
kesimine uygun olmayan yerlerde bu tür faaliyet-
lerde bulunanlar ile kesime uygun alanlarda
gerekli önlemleri almayanlara Çevre Kanunu'nun
20'nci maddesi gereğince bin lira idari para
cezası uygulanacaktır."

Kurban kesim yerlerinde gerekli yasaklara
uymayan ve önlem almadan kurban atıklarını
toprağa veren tesislere, Çevre Kanunu'nun
20'nci maddesi gereğince; toplu kesimler için
96 bin 561 lira, bu fiilin konutlarda işlenmesi
halinde 2 bin 399 lira idari para cezası Çevre
Kanunu'nun 24 üncü maddesi kapsamında
uygulanacaktır.

Cadde, sokak ve park gibi kamusal alanlar-
da kurbanlık hayvan kesimleri yapılamayacaktır.
Kesim yerleri, resmi ve belediye veteriner hekim-
leri, belediye zabıta ekipleri ile din görevlileri iş
birliğinde etkin olarak denetlenip kontrol edile-
cek. Bu alanları kurban kesim yeri olarak kulla-
nanlar ile kurban kesiminden sonra kan, atık ve
iç organları sokak, cadde ve parklarda bırakanlar-
a, yetkili birimlerce gerekli yasal yaptırımlar
uygulanacaktır"

**-Yetiştiricilerimize tüm kurallara uymalarını
tavsiye ediyoruz"**

Çelik, son olarak "Tüm yetiştiricilerimizin
kurallara riayet etmesini tavsiye ediyor, bol
kazançlar diliyorum" şeklinde konuştu.
(TÜDKİYEB)

Kurban satışlarında CEZALAR ARTIRILDI

■ TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, Kurban Hizmetlerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ'e göre kurbanlık satışlarında kurallara uymayanlara cezaların artırıldığını belirtti. "Gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kesilmemeli, kurbanlıklarda tercih erkek hayvanlar olmalıdır" diyen Çelik, "Hayvanları Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, hayvanların kesilmesi, dini kuralların gerektirdiği özel koşullar dikkate alınarak, hayvanı korkutmadan, ürkütmeden, en az acı verecek şekilde, hijyenik kurallara uyularak ve usulüne uygun olarak bir anda yapılacak. Hayvanların kesiminin ehliyetli kişilerce yapılması sağlanacak. Bu hükümlere aykırı hareket edenlere aynı kanununun 28. maddesinin I bendine göre hayvan başına 2 bin 75 lira idari para cezası uygulanacak" dedi. ■ İHA

“Kurbanlıkları kayıtlı hayvanlardan seçin”

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı **Nihat Çelik**, bu yıl satın alınacak kurbanlıkların Tarım ve Orman Bakanlığı'nca belirlenen koruyucu aşıları yapılmış ve TÜRKVET sisteminde kayıtlı hayvanlardan seçilmesi gerektiğini belirtti. Çelik, yazılı açıklamasında, yaklaşan Kurban Bayramı'na yönelik tedbirlerin belirlendiğini anımsattı. Kurban satış yerlerinde yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında mesafenin 1,5 metreden 2 metreye çıkarıldığına dikkati çeken Çelik, “Ayrıca ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takılacak, kesim yerlerinin giriş ve çıkışlarında belirli mesafelerde el antiseptiği bulundurulacak” ifadesin kullandı. Kurbanlık olarak sevk edilecek hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeden önce kulak küpe numaralarının TÜRKVET'ten kontrol edileceğini bildiren Çelik, “Hayvanlar veri tabanındaki bilgileriyle uyum göstermiyorsa, küpesi tanımlanmamış, veri tabanına kaydedilmemiş, yanlarında pasaportları veya nakil belgeleri bulunmuyorsa o hayvanların sevklerine izin verilmeyecek” değerlendirmesinde bulundu.

PARA HABER

Müjde: Kuraklığa dayanıklı tohumlar geliyor

TAGEM kuraklığa toleranlı 31 ekmeklik, 12 makarnalık buğday ve 19 arpa çeşidi geliştirdi. Ayçiçeğinden pamuğa birçok çeşitte kurağa tolerant çeşit geliştirme çalışmaları devam ediyor. Üreticilerin bu tohumlara ilgisi yüksek...

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

DÜNYADA iklim değişikliğinin en çok etkilediği bölgelerden biri olan Akdeniz havzasında yer alan Türkiye, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini daha sık ve uzun süreli yaşamaya başladı. Uzmanlar, ülkemizde meteorolojik kuraklıktan tarımsal kuraklığa geçildiği, ulusal düzeyde azalan yağışlar nedeniyle sulu tarım alanlarının riske girdiği uyarılarını yapıyor. Yağışların azalacağı, kuraklığın artacağı, su kaynaklarına daha çok ihtiyaç duyulacağı ifade edildiği bu süreçte, su tüketiminin yüzde 77'sinin gerçekleştirildiği tarımda sulamada tasarruf sağlayacak sistemler kadar iklim koşullarına uyum sağlayan daha az su isteyen to-

humların geliştirilmesi önem kazanıyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politika Genel Müdürlüğü (TAGEM), üniversiteler ve özel sektör bu alanda çalışmalar yapıyor. TAGEM'in kuraklığa toleranlı geliştirdiği 31 ekmeklik, 12 makarnalık buğday ve 19 arpa çeşidi bulunuyor. Türkiye'de üretilen sertifikalı ekmeklik buğdayın yüzde 21'ini, sertifikalı arpanın yüzde 65'ini TAGEM'ini kuraklığa toleranlı geliştirdiği buğday ve arpalar oluşturuyor. Geçen yıl kuraklığa dayanıklı 6 çeşit tescil ettiren Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Kuraklık Test Merkezi'nde ayçiçeği, pamuk, yonca ve fiğde kurağa tolerant çeşit geliştirme çalışmaları devam ediyor. TAGEM'de buğday, arpa, fındık ve kayısıda soğuğa dayanıklı çeşit çalışmaları

Savaş AKCAN / Türkiye Tohumcular Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

“Ar-Ge çalışmaları en üst seviyeye çıkarılmalı”

Birliğimizin üyesi firmalar kendi öz kaynaklarıyla, Tarım ve Orman Bakanlığı ve TÜBİTAK destekleriyle başta hububat grubu ürünler ve pamuk olmak üzere kuraklığa dayanıklı çeşitler geliştiriyor. Bu konuda Avrupa Birliği kaynaklı fonlardan yararlanan firmalarımız da var. Ayrıca, üniversitelerle işbirliği içindeyiz. Tohumculukta Ar-Ge yapan kamu ve özel sektör kurumlarının

altyapı imkânları iyileştirilmeli ve imkânların ortak kullanımı için gerekli ortam ve işbirliği geliştirilmeli. İstenen düzeyde yerli bilgi ve teknoloji üretebilmek için araştırma ve geliştirme çalışmalarına gerekli yatırımlar yapılmalı. Tohumculuk konusunda başta kuraklığa dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi olmak üzere tüm Ar-Ge çalışmaları en üst seviyeye çıkarılmalı.

sürüyor. Portakal, limon, incir, kiraz, kayısı, ceviz ve muz üretim alanları iklim değişikliği şartlarına göre yeniden değerlendiriliyor, uygunluk alanları belirleniyor. Su baskınlarına dayanıklı domates hatları, tuzluluk stresine toleransı yüksek biber genotipleri üzerinde çalışılıyor.

“TANER” ÜRETİCİYLE BULUŞACAK

TAGEM, Tarım ve Orman Bakanlığı Strateji Eylem Planı (2019-2023) ve Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (2012-2023) çerçevesinde birçok araştırma projesi yürütüyor. Kuraklığa dayanıklı materyal geliştirme, kuraklık tehlikesine karşı tohumluk üretimine yönelik araştırmalar yapmak üzere 2010’da Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde Kuraklık Test Merkezi kuruldu. Kuraklık çalışmalarında dünyada üçüncü olma özelliğine sahip bu Merkezin misyonu Türkiye’de yetiştirilen tarla bitkileri türlerinin tamamında, bitki-

lerde su kullanım kapasitesi ve etkinliği ile stres tolerans düzeylerini belirlemek.

Kuraklık Test Merkezi’nin faaliyete başlaması sonrasında 10 binlerce materyal morfolojik, fenolojik ve fizyolojik olarak test edildi, devam eden projelerle 2016-2018 yılında Orta Anadolu ve geçit bölgelerine uygun kurak koşullara dayanıklı üç adet çeşit “Bozkır”, “Taner” ve “Şehzade” ekmeklik buğdayları; “Türk-köz” makarnalık buğday, “Ayrancı” arpa, “Özer” tritikale çeşitleri geliştirildi. Kurak alanlarda bile mevcut çeşitlere göre yüzde 15 daha yüksek verimli ve çok kaliteli (269 W Alveograf) olan Taner çeşidi 2021 yılında üretici ile buluşacak.

DAYANIKLI 43 BUĞDAY ÇEŞİDİ

Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan edinilen bilgiye göre 2019’da Türkiye’de üretilen 483 bin 957 ton buğdayın 309 bin 732 tonu TAGEM çeşitlerinin üretimi. TAGEM’in buğday tohumu üretiminde kuraklığa toleranltı geliştirilen çeşitleri ise 101 bin 254 ton düzeyinde. Yani, Türkiye’de üretilen 484 bin ton civarındaki sertifikalı ekmeklik buğdayın yüzde 21’i TAGEM tarafından geliştirilen kuraklığa toleranltı çeşitlerden sağlanıyor. Arpada ise Türkiye’de üretilen 177 bin 306 ton sertifikalı arpanın 136 bin 525 tonu TAGEM’in geliştirdiği çeşitlerden. TAGEM’in bu üretimi içinde 116 bin 168 tonu kuraklığa toleranltı olarak geliştirilen çeşitlerden sağlanıyor. Bir başka ifadeyle Türkiye genelinde üretilen 177.3 bin ton sertifikalı arpanın yüzde 65’ini TAGEM’in geliştirdiği kuraklığa toleranltı çeşitler oluşturuyor. Bu arada, Türkiye’de sertifikalı tohum üretimi 2002 yılında 145 bin ton iken 2020 yılında 8,3 kat artışla 1 milyon 200 bin tonun üzerine çıktığını da ifade edelim. TAGEM Enstitülerince geliştirilen ve üretimi yapılan Kuraklığa Toleranltı 31 ekmeklik buğday, 12 makarnalık buğday ve 19 arpa çeşidi bulunuyor. Islah ve kurak-

Mehmet REİS / Reis Gıda Yönetim Kurulu Başkanı

“İklim dostu tarım uygulamaları yaygınlaştırılmalı”

Sürdürülebilir gıda güvenliği için sağlıklı ve çevre dostu bir gıda sistemi oluşturulmalı. İklim dostu tarım uygulamaları yaygınlaştırılmalı. İklim koşullarına uyum sağlayan daha az su isteyen tohumlar geliştirilerek çiftçilerin kullanımına sunulmalı. Gıdanın üçte ikisi sulu tarımdan üretiliyor. Bu nedenle gıda güvencesi için su en önemli ihtiyaç. Bir insanın günlük su ihtiyacı 4 litre iken, günlük gıdasının üretimi için 2 bin litre su gerekiyor. 1 kilogram domates için 180 litre,

1 litre süt için 800 litre, 1 kilogram buğday için bin 100 litre, 1 kilogram pirinç için 2 bin 300 litre su gerekirken 1 kilogram dana eti için 15 bin 500 litre suya ihtiyaç duyuluyor. 2030’a kadar tarımsal su talebinin yüzde 30 artması bekleniyor. Modern sulama sistemleri yaygınlaştırılarak akıllı sulama teknikleriyle su tasarrufuna gidilmeli. Tarımda fazla suya ihtiyaç duymayan tohumlar tercih edilmeli. Park ve bahçelerde su ihtiyacı yüksek bitkiler kullanılmamalı.

PARA | HABER

Cenk PEYNERCIOĞLU / Özalın Tarım İşletmeleri Ar-Ge ve Üretim Müdürü

“Üretici için ilaç olacak”

Kuraklığa dayanıklı pamuk çeşidi üzerine araştırmalarımıza, 2010'da TÜBİTAK desteği ve üniversite işbirliğiyle başladık. 10 yıl süren çalışma sonucunda suya daha az ihtiyaç duyan pamuk tohumu türleri 'Sahra' ve 'Solmaz'ı geliştirdik. Bunlar, yüzde 50 kısıntılı sulamada en yüksek verimi elde eden tohum çeşitleri. Bunları önümüzdeki yıl çiftçiyle buluşturacağız. İlk etapta 200 ton civarında üretimini planlıyoruz. Bu tohumlara şimdiden çok talep var. Ürettikleri tişörtü, bornozu 'Bu ürünlerde az su kullanılarak yetiştirilen

pamuk kullanılmıştır' etiketiyle satmak isteyen firmalar bize ulaşıyor. Pamukta, kuraklığa dayanıklılığın yanı sıra, hastalıklara ve zararlılara dayanıklılığa yönelik de çalışmalarımız devam edecek. Bu sene sonunda geliştirdiğimiz yeni çeşitler olacak. Sadece kendimizin değil BASF firmasının tohumlarını da üretiyoruz. Onlarla beraber yıllık 10 bin ton üretimimiz var. 300-500 ton arası kendi tohumlarımızdan ihracatımız var. İki yeni çeşitle ihracatımız daha da artacak. Kuraklığa dayanıklı tohumlar üretici için ilaç olacak.

lik çalışmaları yapan tüm Enstitülerde; daha iyi çeşitler, iklim değişikliğine daha dayanıklı türler yıllar içerisinde Türkiye'ye kazandırılmaya devam edecek.

SOĞUĞA DAYANIKLI ÜRÜNLER

Erzurum Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde Soğuğa Dayanıklılık Test Merkezi kuruldu. Buğday, arpa, fındık ve kayısıda soğuğa dayanıklı çeşit çalışmaları sürüyor. İklim Değişikliğinin Bazı Önemli Tarım Ürünleri Uygunluk Alanları Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi Ülkesel Projesi kapsamında iklim değişikliği senaryoları ve iklim-bitki gelişim modelleri kullanılarak bazı stratejik ürünlerin üretim alanları iklim değişikliği şartlarına göre yeniden değerlendiriliyor, uygunluk alanları araştırılıyor. Proje kapsamındaki stratejik ürünler portakal, limon, incir, kiraz, kayısı, ceviz ve muz.

Piyasaya çeşidin girmesi
15 yılı bulabiliyor

TAGEM'e bağlı faaliyet gösteren araştırma enstitüleri tarafından yürütülen projeler uzun soluklu olup, hali hazırda enstitülerin altyapılarında mevcut olan bitkisel genetik kaynaklar kullanılıyor. Bu da süreden tasarruf sağlıyor. Buna rağmen her koşulun optimum seviyede olduğu darboğazların en az seviyede olduğu düşünülen koşullarda bile bir projenin sonuçlanması bitki türüne de bağlı olarak en az 5-7 yıl arasında değişiyor. Tarla bitkilerinde bir türün geliştirilmesi ortalama 12 yıl sürüyor. Piyasaya çeşidin girmesi ve çiftçilerin kullanımına sunulması 15 yılı alıyor. Bir ıslah projesinde doğrudan ve dolaylı olarak ortalama 10 kişi çalışıyor ve beş yıllık toplam bütçesi ortalama 150 bin TL.

TAGEM'in yürüttüğü projeler arasında “Bazı Ürünlerde İklim Değişkenleri ile Hasar Tespitlerinin İlişkilendirilmesi ve Risk Haritalarının Oluşturulması”, “Arazi Bozulmasının Değişimi, Etkileri ve Çevresel Değerlendirmesi”, “Tarımsal Ekoloji alanında Ulusal Ürün İzleme ve Verim Tahmini Projesi”, “Tarımsal Üreticilerin İklim Değişikliğine Dayanıklılığının Belirlenmesi Ülkesel Projesi” de yer alıyor.

HASSASİYETLER BELİRLENİYOR

TAGEM, “Tarımsal Kuraklığa Hassas Alanların Belirlenmesi” kapsamında toprak nemi ölçüm ve kuraklık belirleme bölgesel çalışmalarını da yürütüyor. Bu proje çerçevesinde tarımsal kuraklık hassasiyetinin belirlenmesi amacıyla, Trakya ve İç Ana-

Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK / Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi

“Bu tohumlara daha çok kaynak ayrılmalı”

Kuraklıkla mücadelede uzun vadede kuraklığa dayalı tohumların geliştirilmesi, melezleme çalışmalarının yapılması, bu konuda Ar-Ge çalışmalarının artması ve yatırımlarının artması sağlanırsa gelecek açısından gıda güvencesine daha net bir biçimde bakabileceğiz. Ar-Ge çalışmalarına gerekli destek verilmeli, kurak koşullara uygun çeşitler ve su tasarrufuna yönelik teknikler geliştirilmeli. Ülke olarak temel ürünler için uygun sıcaklık, nem ve güneş ışını ortamını sağlayarak değişen iklim

şartlarına-kuraklığa uygun, hastalıklara karşı dirençli kaliteli tohum çeşitlerini geliştirmeli ve yerli tohumculuğu daha çok geliştirerek, Türkiye'yi tohum alımında hangi üründe olursa olsun dışa bağımlılıktan kurtarmak önceliğimiz olmalı. Artan belirsizlikler, dünyada gıda fiyatlarında rekor kıran artışlar, tohumlukta tekelleşmeler gelecek açısından tehdit oluşturuyor. Yerli ve kuraklığa dayalı tohumculuğa daha fazla zaman ve kaynak ayrılmalı.

Şaban BEŞLİ / Yalova Ziraat Odası Yönetim Kurulu Başkanı

“Fideleri üreticiye ücretsiz dağıtıyoruz”

Bölgemizde seracılık ağırlıkta olduğu ve damla sulama yapıldığı için kuraklıktan çok etkilenmedik. Su kaynaklarımız da yeterli. Ancak diğer iller bizim kadar şanslı değil. 15 yıldır Oda olarak her sene yerli tohumdan 300-400 bin adet fide yaparak üreticiye ücretsiz dağıtıyoruz. Bunlar arasında 'Yalova Pembesi' adı verilen yerli pembe domates de var. 15 yıl önce 95 yaşında bir ninenin bohçasında

bulmuştuk bu tohumu. Kahvaltılık sivribiber olarak bilinen Hacimehmet kılıbiberi, yerli karpuz fidesi üretip, dağıtıyoruz. Bu yıl da 350 bin fide üretip, muhtarlar aracılığıyla üreticiye dağıttık. Dağıttığımız fidelere bu sene yerli tohumdan ürettiğimiz kavun, dolmalık biber, patlıcanı da ekledik. Bu yıl 1 milyon taneye yakın yerli tohumu, fide olarak üreteceğiz. Gelecek yıl üreticiye yine ücretsiz olarak dağıtacağız.

dolu Bölgelerinde risk haritaları belirlenmiş olup, diğer bölgeler için çalışmalar devam ediyor. Kurak ve yarı kurak alanlarda yağmur suyunun yönetimi kapsamında, yağışların yetersiz ve az olduğu dönemlerde, yağmur suyunun düştüğü yerde bitki kök bölgesinde çeşitli yöntemler ile depolanmasına yönelik su hasadı projeleri yürütülüyor. Bir diğer araştırma projesi ise arazi bozulumu ve erozyon araştırmaları kapsamında tarım ve mera topraklarında, hatalı toprak işleme, rüzgâr ve su gibi doğal etmenlerden kaynaklanan arazi bozulumu ile arazi üretkenlik ilişkileri, erozyon ve erozyondan kaynaklanan toprakta karbon kayıplarının belirlenmesine yönelik. Bu proje İç Anadolu, Akdeniz, Ege, Doğu Anadolu ile Karadeniz geçit bölgelerinde yürütülüyor. Bu arada tarımsal faaliyetlerden; sulama ve gübreleme, toprak işleme ve işlemez tarım; kaynaklanan ve atmosfere salınan karbondioksit, metan ve nitroz oksit sera gazlarının emisyon ölçüm ve izleme çalışmaları çerçevesinde bölgesel iki proje sonuçlanırken, sekiz proje devam ediyor.

lar devam ederken, mısır göre beşte bir oranında su kullanarak aynı silaj elde edilecek.

BEŞTE BİR SU İLE ÜRETİLECEK

Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü, kuraklıkla mücadelede çeşit geliştirme yanında koruyucu toprak işleme ve doğrudan ekim uygulamalarının yaygınlaştırılması için de ülke genelinde TAGEM ve FAO destekli projeler yürütüyor. Bu çalışmalarla üreticilerin toprak hazırlama masraflarını azaltarak girdilerini düşürürken, toprak işleyip parçalamadığından topraktaki nemi muhafaza ederek kuraklığın etkisi azaltılıyor. Bu sistemi kullanan üretici sayısında ve doğrudan ekilen alanlarda artış gözleniyor. Enstitüsü'nün çok su tüketen ve 8-10 ton silaj elde edilen silajlık mısır alternatif olabilecek silajlık yulaf ve tritikale geliştirme çalışmaları sonucunda dekara 7 ton silaj elde edilebilen yulaf ve tritikale çeşitleri de geliştirildi ve TTSM'ye başvuruları yapıldı. Bu ürünlerin silaj kaliteleri ile ilgili çalışma-

STRESE DAYANIKLI BİTKİLER

TAGEM'in iklim değişikliği, kuraklık tehdidine yönelik tarla bitkileri alanında yaptığı çalışmalarda tohum çalışmaları da ön planda. Kuraklığa ve iklim değişikliğine karşı dayanıklı geliştirilen çeşitlerle kuraklıktaki ve iklim değişikliğindeki tehditlere karşı önlemler alınıyor. Bu çalışmalar ıslah projeleri ve beraberinde devam eden diğer projelerle yürütülüyor; 90 kişi konuyla ilgili çalışıyor. Yıllık ortalama 300 bin TL kaynak ayrılıyor. İklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan kuraklık, tuzluluk, düşük sıcaklık, aşırı yağışlar, su baskınları vb gibi olumsuz çevre koşullarının sebep olduğu tarımsal üretimdeki azalmanın çözümüne yönelik olarak Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı'na bağlı araştırma enstitüleri tarafından yapılan araştırma projelerinde bitkiyi stre-

Kahraman KAYA / Nevşehir Ziraat Odası Yönetim Kurulu Başkanı

“Üretici yeni çeşitlere ilgili”

Bizim bölgemizde yağışlar az olduğu için Oda olarak, çiftçilerimize kuraklığa dayanıklı tohum çeşitlerini kullanmalarını öneriyoruz. Kuraklığa dayanıklı, yüksek verimli tohum çeşitlerini genelde TİGEM'den alarak çiftçimize ulaştırıyoruz. Üretici bu çeşitlere ilgi gösteriyor. Buğdayda yoğun olarak tercih ettiğimiz dört çeşit var. Bunlardan ikisi TİGEM'in kataloğunda

yer alan sertifikalı Tosunbey ve Bayraktar 2000. Arpada ise TİGEM'in Tarm 92 ve Aydanhanım çeşitlerine yönlendiriyoruz. Tritikale de öneriyoruz. Bu yıl kuraklık bölgemizde yoğun hissedildi. Kuraklığa dayanıklı çeşitler artarsa, vatandaş yeni çeşitlere de rağbet gösterecektir. Kuraklığa dayanıklı yerli tohumculuk daha fazla geliştirilmeli. Ata tohumları korunmalı.

PARA | HABER

Mehmet AYHAN / Akçakale Ziraat Odası Yönetim Kurulu Başkanı

“Kuraklığa dayanıklı yerli tohumculuk geliştirilmeli”

Yerli tohumlarımız kuraklığa daha dayanıklı. İklim değişikliğine, kuraklığa dayanıklı yerli tohumculuk geliştirilmeli. Bölgemizde daha önce yoğun olarak ekilen pamuk tohumu Halep 1'i hasada kadar üç kez sulamak yeterliydi. Hasada kadar 7-8 kez sulama gerektiren tohumlar var. Bu tohumlar ülkemizde kullanılmamalı. Kuraklık nedeniyle suya daha çok ihtiyaç duyulduğu bir

dönemde bölgemizde maalesef vahşi sulama ağırlıkta. Sulama yatırımları için daha önce hibe kullanan üreticiler arasında, bu yatırımları gerçekleştirmeyenler oldu. Bölgemizde kuraklığa dayanıklı tohuma duyulan ihtiyaç kadar, damla sulamaya da geçilmesi önemli. Üreticinin bu yatırımları yapması desteklenmeli.

60 kişilik bir ekip çalışıyor

TAGEM'e bağlı Araştırma Enstitülerinde toplam 60 kişi iklim değişikliği ve tarımsal ekoloji araştırmalarında aktif olarak araştırma yürütüyor. TAGEM Toprak ve Su Kaynakları Araştırmaları Daire Başkanlığı bünyesinde yer alan İklim Değişikliği ve Tarımsal Ekoloji Araştırmaları Çalışma grubunda bir koordinatör ve iki mühendis olmak üzere üç kişi çalışıyor. Bahse konu çalışmalar için yaklaşık 8 milyon TL bütçe ayrılırken, bu kaynak her yıl projelere göre değişkenlik gösterebiliyor.

se sokacak kuraklık ve tuzluluk gibi abiyotik stresler ve hastalık etmenleri gibi biyotik stresler değerlendiriliyor. Stres koşullarına dayanıklı bitki çeşitleri geliştirmeye yönelik ıslah programları ile yetiştirme tekniğine yönelik araştırma faaliyetleri uygulanıyor. Bu konu üzerinde Hayvancılık ve Su Ürünleri Daire Başkanlığı'nda ise 28 araştırmacı çalışıyor ve şu an devam eden projelerde 451 bin TL kaynak kullanılıyor.

SU BASKININA DAYANIKLI DOMATES

TAGEM Bahçe Araştırmaları Daire Başkanlığı Sebzeçilik ve Süs Bitkileri çalışma grubu son beş yıl içerisinde Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü tarafından en yüksek tuz tolerans seviyesine sahip "Akgün-12" soğan çeşidi ile Antalya Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından düşük sıcaklığa tolerant bir tane çeri ve iki tane salkım tipinde olmak üzere üç adet domates genotipi buldu. Bu iki çalışmanın bütçesi sırasıyla 55 bin TL ve 35 bin TL'yd. Ayrıca 2021

itibarıyla Mersin Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün yürüttüğü (128 bin TL bütçeli) çalışma ile uzun süreli su baskınlarına karşı tolerant domates hatları belirlenecek. Aynı müdürlüğün 188 bin TL bütçeyle yürüttüğü "Bazı Doğal Türlerin Süs Bitkileri Potansiyelinin Belirlenmesi" çalışması da bulunuyor. Bu kapsamda bazı doğal ağaç, ağaççık, çalı, sarılıcı ve yer örtücü süs bitkilerinde kuraklık ve kirlilik koşullarına uygun türler belirlenecek.

Erzincan Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nce yürütülen 61 bin TL bütçeli çalışma kapsamında bölgede bulunan yerel biber genotipleri içerisinde tuzluluk stresine toleransı yüksek genotipleri seçilecek. Şanlıurfa GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nün yürüttüğü 74 bin TL bütçeli çalışma kapsamında, yüksek sıcaklığa toleransı belirlenmiş domates hatlarının Güneydoğu Anadolu koşullarında kuraklık ve tuzluluğa toleransının belirleyerek bölgeye uygun çeşitler elde edilecek. Sonuçlanan çalışmalardan biri de TAGEM Ar-Ge ve Çukurova Üniversitesi'nden Prof. Dr. Yıldız Daşgan tarafından 70 bin TL bütçeli Farklı Yerel Domates Genotiplerinin Yüksek Sıcaklık Stresine Tolerans Seviyelerinin Belirlenmesi, Morfolojik, Fizyolojik ve Tarımsal Özelliklerinin İncelenmesi çalışması.

ÖNCELİK STRATEJİK ÜRÜNLERDE

TAGEM'den edinilen bilgiye göre iklim rejiminin değişmesine paralel olarak Ar-Ge çalışmalarının yoğunlaşacağı ürünler belirlenirken birçok faktör dikkate alınıyor. Bakanlığın Stratejik Planı, üst politika belgeleri ve Türkiye tarımının mevcut durumu ve tüm dünyada olduğu gibi değişen iklim koşulları da dikkate alınarak, ihtiyaç duyulan çalışma konuları sektör talepleri ve dünyadaki mevcut tarımsal Ar-Ge öncelikleri baz alınarak

Murat OLGUN / Olgunlar Tohumculuk Ar-Ge ve Üretim Müdürü

“Bu tohumlara ilgi arttı”

Ata tohumları, yerel tohumlarla melezleyerek kuraklığa ve hastalığa dayanıklı tohumlar geliştiriyoruz. Buğday, arpa, mercimek, nohut, tiritikale, fiğ, yem bezelyesi ve pamuk başta olmak üzere 30 tohumumuz, bin 150 hattımız var. Tohumlarımız, yerli çeşitler. Adıyaman'daki üç tesisimizde yıllık tohum üretimimiz 25 bin-40 bin ton arasında. Irak, İran, Ukrayna, Kıbrıs ve Suriye'ye tohum ihracatı yapıyoruz. Yıllık tohum ihracatımız 10 bin ton civarında. Kuraklığa dayanıklı tohum çalışmalarımız buğday, arpa, mercimek, nohut ve tritikalede yoğunlaşıyor. Tohum çeşitlerimizin, bu sene gibi kurak

bir yılda ayakta durması, kuraklığa dayanıklı tohumlarımıza ilgiyi arttırdı. Örneğin kuraklığa dayanıklı 'Cendere' buğdayı ve 'Mert' arpa çeşidimiz ön plana çıktı. İhrac pazarlarımızda da kuraklığa dayanıklı tohumlarımıza ilgi yüksek. Yeni geliştirdiğimiz tohumların kuraklığa dayanıklılık ve verim oranları daha yüksek olacak. Bu kapsamda 'Egemen' arpa çeşidimizin tescilli Nisan'da yapıldı, bu sene piyasada olacak. 'Akşir' buğday çeşidimizin ise 2022'de tescil edilmesini ve piyasada olmasını hedefliyoruz.

Nejdat SİN / Akdeniz İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı ve Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı

“Pazarın talep ettiği yeni çeşitlere yönelmeliyiz”

Tarımsal kuraklığın doğru planlamalar ile hem kuraklık yaşanmadan önlemler alarak önüne geçmek hem de kuraklığın yaşandığı dönemde gerekli tedbirler alarak olumsuz etkilerini azaltmak mümkün. Sularımızı ve toprağımızı koruyacak modern sistemlerin kurulduğundan bu alandaki devlet desteklerinin artırılmasına varıncaya kadar etkili tedbirleri ve destekleri süratle devreye

almamız gerekiyor. Pazarın talep ettiği yeni çeşitlere yönelerek ürün desenimizi buna göre değiştirmemiz ve ihracatımızı yıla yayabiliyor olmamız gerekiyor. Bunun yanı sıra iklim değişikliklerine karşı dayanıklı olan tohumların ve fidelerin geliştirilmesi için orta ve uzun vadeli olarak belirlenecek politika çerçevesinde çabalarımızı artırmalıyız.

belirleniyor. Özellikle insan beslenmesi için mutlak gerekli bitki türleri ve gıda arzı fazla olan bitki türlerinde çalışmalara öncelik veriliyor.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bülent Gülçubuk, öncelikle tahıllar, baklagiller, yem bitkileri, şekerpancarı gibi stratejik ürünlerde kuraklığa dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi için melezleme ve ıslah çalışmalarının önem taşıdığını vurguladı. Türkiye'nin iklim değişikliği ve kuraklığın etkilerini son yıllarda şiddetli bir biçimde hissettiğini, meteorolojik kuraklıktan “tarımsal kuraklığa” geçildiğini belirten Gülçubuk, bu durumun en çok tarımsal üretimi, ulusal düzeyde kendine yeterliliği ve gıda güvencesini tehdit eder hale geldiğini ifade etti. Ulusal düzeyde azalan yağışlar nedeniyle (hidrolojik kuraklık) sulu tarım alanlarının büyük ölçüde riske girdiğini dile getiren Gülçubuk, “Üretim döneminin başladığı 1 Ekim 2020–30 Nisan

2021 döneminde Türkiye’de yağışlar 337.5 milimetre olup, normale oranla yüzde 23.6, bir önceki yıla oranla yüzde 18.6 azaldı. Bu nedenle de kış ayları kurak geçmiş ve ekimi yapılan tahıllar, baklagiller ve bazı yem bitkileri ekililerinin gelişimi olumsuz etkilendi” dedi.

BAKLİYAT KÖYÜ PROJESİ

Reis Gıda Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Reis, sürdürülebilir tarım için hava, toprak, su, orman varlıkları ve tohum gibi doğal kaynakların korunması ve iyi yönetilmesi gerektiğini vurguladı. İklim koşullarına uyum sağlayan, daha az su isteyen tohumlar geliştirilerek çiftçilerin kullanımına sunulmasını

Metan salınımı azaltılacak

İklim değişikliğinin en önemli antropolojik kaynaklarından biri olarak görülen metan ve karbondioksit gazlarının, ruminant (geviş getiren) hayvanlardan kaynaklandığı savunuluyor. Bu bağlamda metan salınımının ölçülmesi ve bu salınımın azaltılmasına yönelik çalışmalar önem taşıyor. Bu çalışmaların ilk etabı olan Türkiye’de sera gazlarının ölçülmesi ve gerekli azaltma çalışmalarının yapılması ile ilgili çalışmaları Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü yürütüyor. Bu projelerle amaçlanan hedefler ise ırk bazında ve yetiştirme sistemlerine göre iklim değişikliğine olan etkinin net olarak ortaya konulması, daha sonra ise özellikle yemden yararlanma oranı yüksek olan ırkların belirlenmesi ve bunlara uygun yetiştirme modellerinin ortaya konulması. Bunun için gerekli altyapı çalışmaları ve altyapının modernize edilmesi ve yeni çalışmalara imkan verilmesi gerekiyor.

Hüseyin DEMİRTAŞ / Türkiye Ziraatçılar Derneği Genel Başkanı

“Tarımsal Ar-Ge’ye ayrılan kaynak artırılmalı”

Türkiye’de yıllık su tüketimi 57 milyar metreküp civarında. Bunun yüzde 77’si tarımsal sulamaya gidiyor. Yüzde 23’ü ise içme-kullanma suyu ve sanayi suyu ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılıyor. Tarımsal üretimde büyük su kaybının yaşandığı vahşi sulama yerine, suyun tasarruflu kullanılmasını sağlayan basınçlı sulama sistemlerine geçilmeli. Suyun aşırı

kullanımı önlenmeli. Basınçlı sulama pahalı bir sistem. Bu türe geçişte üretici teşvik edilmeli. Basınçlı sulamaya geçilmesi yüzde 38 oranında su tasarrufu sağlayacak. İklim değişikliğine daha dayanıklı türler yetiştirilmeli. Bu alanda Ar-Ge’ye ayrılan kaynak artırılmalı. Bu yönde yapılacak çalışmalara verilen destekler artırılmalı.

PARA | HABER

Nihat ÇELİK / Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYE) Genel Başkanı

“Bölgesel ırkların ıslahı önemli katkı sağlayacak”

Ülkemizde özellikle **küçükbaş hayvancılık** için önemli miktarda gen kaynağı, yani bölgesel ırklarımız var. Kültür ırklarına göre verimleri düşük olsa da iklim koşullarına kendi bölgesinde iyi adapte olmuş ve uyum sağlamış ırklardır. Bu ırkların ıslahı ve verimlerinin artırılması yönünde Tarım ve Orman Bakanlığı ile Merkez Birliğimizin de içinde olduğu Halk Elinde Islah Projesi ile Soy Kütüğü ve Ön Soy Kütüğü Bilgi Sistemi (SOYBİS) çalışmalarının bahsettiğimiz gen kaynaklarının iklim değişikliğine

dayanıklılığı sürecine de çok önemli katkıları olacak. İklim değişiklikleri hayvan hastalıklarına ve hayvanlara arız olan parazitlerin artmasına da neden olmakta, sel ve dolu gibi afetlere yol açan düzensiz yağışlar ekonomik kayıplara yol açmakta ve dolayısıyla maliyetleri yükseltmekte. Bu gibi doğal afetlere karşı **küçükbaş hayvancılık** sektöründe tarım sigortasının (TARSİM) yaygınlaştırılması için sigorta primleri düşürülmeli, daha fazla yetiştiricinin yararlanması sağlanmalı.

önemine işaret eden Reis, ata mirası olan bakliyat tohumlarının gelecek nesillere aktarılmasına vesile olmak adına 2020'de Bolu Çamyayla Kadın Kooperatifi'nde başlattıkları “Reis Bakliyat Köyü” projesinin ikincisini Niğde'nin Çarmlı Köyü'nde aile çiftçileri ile gerçekleştirdiklerini söyledi. Reis, “Aile çiftçiliği geleneksel gıda ürünlerinin korunmasına yardımcı olurken dengeli beslenmeye, tarımsal çeşitliliğin korunmasına ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına da katkıda bulunuyor. Ülkemizin küresel ısınmanın potansiyel etkileri açısından, risk grubu ülkeler arasında yer alacağı daha sıcak ve daha kurak iklim kuşağı etkisinde kalacağı tahmin ediliyor. Olası afetlerin en aza indirilmesi için gereken tüm önlemler önceden alınmalı ve risk yönetimi uygulanmalı. Aksi takdirde kriz yönetimiyle yapacak fazla bir şeyimiz yok” dedi.

HAYVANCILIK DA ETKİLENİYOR

Dünyada ve Türkiye'de yaşanan iklimsel değişikliklerden bitkisel üretimin yanı sıra hayvancılık faaliyetleri de etkileniyor. Türkiye'nin son yıllarda küresel iklim değişikliğinin etkilerini kuraklık olarak yoğun bir şekilde hissettiğini kaydeden **Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYE)** Genel Başkanı **Nihat Çelik**, bu yıl artan sıcaklıklar ile yağış miktarlarındaki azalma sonucu yaşanan kuraklığın yem bitkileri verimlerinde önemli düşümlere, arpa, yulaf gibi yem ham maddelerinde rekolte kayıplarına neden olmasının beklendiğini söyledi. Bu durumun birim maliyetleri yükselteceğini ifade eden Çelik, “Diğer taraftan çayır, meralar ve doğal otlaklar da

iklim değişikliklerinden etkilenmekte özellikle aşırı sıcaklıkların neden olduğu tahribatlar mera otlatma verim kapasitesini düşürmekte, **küçükbaş hayvanlarımızın** beslenme ihtiyacını karşılamak daha zorlaşmakta, dolayısıyla tamamlayıcı yem besleme ihtiyacı ve besleme maliyetleri artıyor. Ayrıca su kaynaklarının azalması veya yok olması da meralarda hayvan içme suyu imkanını kısıtlamaktadır” dedi.

“AZ SU TÜKETEN TERCİH EDİLMELİ”

Türkiye'de iklim değişiklikleri sonucu bölgeler arası aşırı yağış, dolu, kuraklık gibi farklı meteorolojik olayların hüküm sürdüğünü belirten Çelik, bu nedenle bölgenin iklim koşuluna uygun yem bitkisi üretim deseni oluşturulması gerektiğini kaydetti. Çelik, “Yağışın az olduğu bölgelerde kuraklığa dayanıklı, az su tüketen buğdaygil yem bitkisi türleri, toprak işleme sırasında ise toprak neminin korunduğu anıza ekim tarzı yöntemler tercih edilmeli. Su ihtiyacı daha fazla olan yem bitkileri, yağışın daha fazla olduğu bölgelerde ekilmeli. Böylece verim artacak üretim maliyetleri düşecektir. Bu konuda kuraklığa dayanıklı olan türlerin eldesine yönelik Ar-Ge çalışmaları yapılmalı. Diğer taraftan mera ıslahı projelerinin uygulanması ve mevcut meraların otlatma kapasitesini gözeterek kullanılması, imkan dahilinde kurağa dayanıklı bitki türlerinden yapay meraların oluşturulmasının desteklenmesi gerekiyor. Meralarda yeni su kaynaklarının bulunması ve bu suların depolanması vb. için gerekli yapı ve ekipman desteğinin sağlanması önemli” dedi.

Bitkisel ürün ve hayvan varlığında rekor

Türkiye'nin en büyük, Avrupa'nın dört büyük tarım fuarından biri olan "Agroexpo Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı", 16. kez Gaziemir'de bulunan Fuar İzmir'de kapılarını açtı. 23-27 Haziran tarihleri arasında düzenlenen fuarın açılışına Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli de katıldı. Fuarın resmi açılışında konuşan Bakan Pakdemirli, Türkiye'nin pandemi sürecini başarıyla yönettiğini ifade ederek, bakanlık olarak tarım ve gıda alanında 106 tedbiri hayata geçirdiklerini kaydetti. Bakan Pakdemirli, bitkisel üretimin 126 milyon tona, büyükbaş hayvan varlığının ise 18,2 milyon başa yükselerek cumhuriyet tarihinin rekorunun kırıldığını dile getirdi. Türkiye'nin coğrafi konum açısından tarımda büyük bir avantaja sahip olduğunu ifade eden Bakan Pakdemirli, "Fındıkta, kirazda, incir ve kayısı üretiminde dünya lideriyiz. Küçükbaş ve büyükbaş varlığında Avrupa'da birinciyiz. Su ürünlerinde yetiştiricilik üretiminde Avrupa'da birinci sıraya yükseldik. Tarımsal alan bakımından, dünyada 17. sırada olmamıza rağmen, tarımsal hasılda Avrupa'da lider, dünyada ilk 10 içindeyiz. Ülkemiz bulunduğu konum itibarıyla 1,9 trilyon dolarlık tarımsal ticaret hacmine

sahip bir bölgede yer alıyor" dedi.

CUMHURİYET TARİHİ REKORU

Son 2 yıldır pandeminin yanında meteorolojik kuraklığın ve küresel ısınmanın etkilerinin yoğun bir şekilde hissedildiğini dile getiren Bakan Pakdemirli, sözlerini şöyle sürdürdü: "Ancak, sulama alanında hizmete aldığımız yatırımlar sayesinde geçen yıl toplam bitkisel üretimimiz, 9 milyon ton artışla 126 milyon tona yükselerek cumhuriyet tarihinin rekoru kırdı. Büyükbaş hayvan varlığımız 2020 yılında 18,2 milyon başa yükselerek cumhuriyet tarihimizin en yüksek seviyesine ulaştı. Küçükbaş hayvan varlığımız ise son bir yılda yüzde 12 artışla 54,1 milyon başa yükselerek son 30 yılın en yüksek rakamına ulaştı. Üretimdeki bu gelişmelerle birlikte tarım sektörü 2020 yılında yüzde 4,8 büyüyerek son 3 yıldaki en yüksek büyüme rakamına ulaştı. 2021 yılı ilk çeyrek ise yüzde 7,5 büyüyen tarım, Cumhurbaşkanlığı Sisteminin başlamasından itibaren son 11 çeyrektir kesintisiz büyümeye devam ediyor. Tarımsal hasılamız bir önceki yıla göre yüzde 20 artarak 333,3 milyar liraya yükseldi ve cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdı." (İHA)

“Cumhuriyet tarihinin rekoru kırıldı”

İzmir’de düzenlenen Agroexpo Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı’nın açılışında konuşan Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, “Bitkisel üretimimiz 126 milyon tona, büyükbaş hayvan varlığımız ise 18,2 milyon başa yükselerek cumhuriyet tarihinin rekoru kırıldı” dedi.

Son 2 yıldır pandeminin yanında meteorolojik kuraklığın ve küresel ısınmanın etkilerinin yoğun bir şekilde hissedildiğini dile getiren Bakan Pakdemirli, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Ancak, sulama alanında hizmete aldığımız yatırımlar

sayesinde geçen yıl toplam bitkisel üretimimiz, 9 milyon ton artışla 126 milyon tona yükselerek cumhuriyet tarihinin rekoru kırıldı. Büyükbaş hayvan varlığımız 2020 yılında 18,2 milyon başa yükselerek cumhuriyet tarihimizin en yüksek seviyesine ulaştı. Küçükbaş hayvan varlığımız

ise son bir yılda yüzde 12 artışla 54,1 milyon başa yükselerek son 30 yılın en yüksek rakamına ulaştı. Üretimdeki bu gelişmelerle birlikte tarım sektörü 2020 yılında yüzde 4,8 büyüyerek son 3 yıldaki en yüksek büyüme rakamına ulaştı. 2021 yılı ilk çeyrek ise yüzde 7,5

büyüyen tarım, Cumhurbaşkanlığı Sisteminin başlamasından itibaren son 11 çeyrekte kesintisiz büyümeye devam ediyor. Tarımsal hasılamız bir önceki yıla göre yüzde 20 artarak 333,3 milyar liraya yükseldi ve cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdı.”İHA

